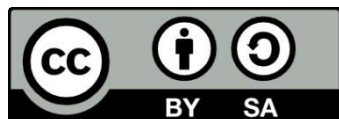




Γηροδοντοπροσθετική

Ενότητα 10: Φροντίδα ηλικιωμένου με σοβαρά συστηματικά νοσήματα. Ηλικιωμένος ασθενής με νόσο του Parkinson

Όλγα Νάκα
Λέκτορας
Τμήμα Οδοντιατρικής



Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.



Χρηματοδότηση

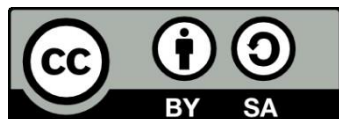
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.





Φροντίδα ηλικιωμένου με σοβαρά συστηματικά νοσήματα.

Ηλικιωμένος ασθενής με νόσο του Parkinson



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Ιδιοπαθής Νόσος του Parkinson
 - i. Ορισμός
 - ii. Αιτιολογία
 - iii. Κλινικά Χαρακτηριστικά
2. Κλινικά στάδια της νόσου του Parkinson
3. Επιδημιολογία





ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ιδιοπαθής Νόσος του Parkinson

Ιδιοπαθής νόσος του Parkinson

- Ορισμός: Προοδευτική νευροεκφυλιστική ασθένεια της μέλαινας ουσίας
- Μέλαινα ουσία
 - αποτελεί τμήμα ενός δικτύου πυρήνων, τα βασικά γάγγλια
 - διαχωρίζει την καλύπτρα του μεσεγκεφάλου από το εγκεφαλικό στέλεχος

James Parkinson 1817, Jean-Martin Charcot 1876



Ιδιοπαθής νόσος του Parkinson

- νευροδιαβιβαστής ντοπαμίνη,
- δημιουργία & έλεγχος της κίνησης
 - προοδευτική νέκρωση κυττάρων μέλαινας ουσίας
 - μείωση των επιπέδων της ντοπαμίνης
 - σωμάτια ή έγκλειστα Lewy

Φυσιολογικές νευρικές απολήξεις (πάνω) και νευρικές απολήξεις ασθενούς με νόσο Parkinson (κάτω)



εμφανή κλινικά συμπτώματα > 80% ντοπαμίνης



Ιδιοπαθής νόσος του Parkinson



Κινητικά συμπτώματα

- τρόμος ηρεμίας (4-6 κύκλοι /sec)
 - μειώνεται με την εσκεμμένη κίνηση
 - επιδεινώνεται με τη συναισθηματική φόρτιση
- βραδυκινησία ή ακινησία
 - στις εκούσιες κινήσεις
- δυσκαμψία των μυών
 - γιατρός αισθάνεται αντίσταση, όταν κινεί παθητικά τα μέλη του αρρώστου
 - ασθενής αντιλαμβάνεται «μάγκωμα»
- αστάθεια ή διαταραχή ισορροπίας

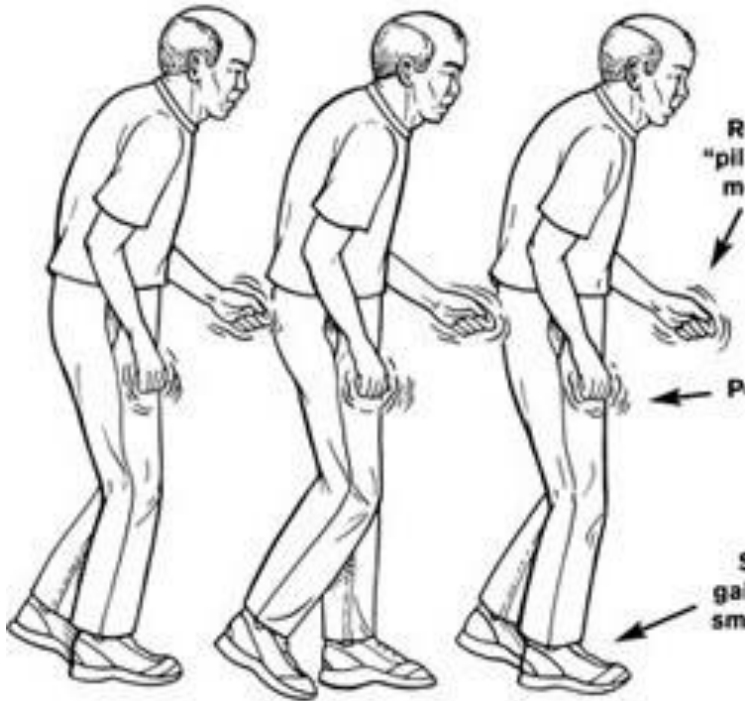
Πηγή: W R Gowers 1886

A Manual of Diseases of the Nervous System

James Parkinson 1817, Jean-Martin Charcot 1876, Jolly 1989, Bostantjopoulou 1991, Sullivan 2007, Browner 2010, Katsarou 2010, Xilouri 2011



Ιδιοπαθής νόσος του Parkinson



- κυρτή στάση κορμού
- συρτό βάδισμα με μικρά βήματα
- αγκώνες κοντά στο σώμα
- αντιβράχια γυρισμένα προς τα μέσα



Ιδιοπαθής νόσος του Parkinson

W R Gowers 1886
A Manual of Diseases of the Nervous System



Μη-κινητικά συμπτώματα

- διαταραχές στην όσφρηση
- διαταραχές ύπνου
- υπόταση
- αυξημένη εφίδρωση
- Δυσκοιλιότητα
- σμηγματοροϊκή δερματίτιδα
- Κατάθλιψη
- έκπτωση νοητικών λειτουργιών

James Parkinson 1817, Jean-Martin Charcot 1876

Jolly 1989, Bostantjoroulou 1991, Sullivan 2007, Browner 2010, Katsarou 2010, Xilouri 2011





ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Κλινικά στάδια της νόσου του Parkinson

Κλινικά στάδια της νόσου του Parkinson



Στάδια 1-5

Στάδιο	Hoehn & Yahr scale
1	συμπτώματα εμφανίζονται μόνο στη μια πλευρά του σώματος
2	συμπτώματα εμφανίζονται & στις δυο πλευρές του σώματος
3	οι ασθενείς αρχίζουν να χάνουν την αίσθηση της ισορροπίας τους
4	οι ασθενείς χρειάζονται βοήθεια για να περπατήσουν & επιδεινώνονται υπόλοιπα συμπτώματα
5	οι ασθενείς χρειάζονται αναπηρικό καροτσάκι

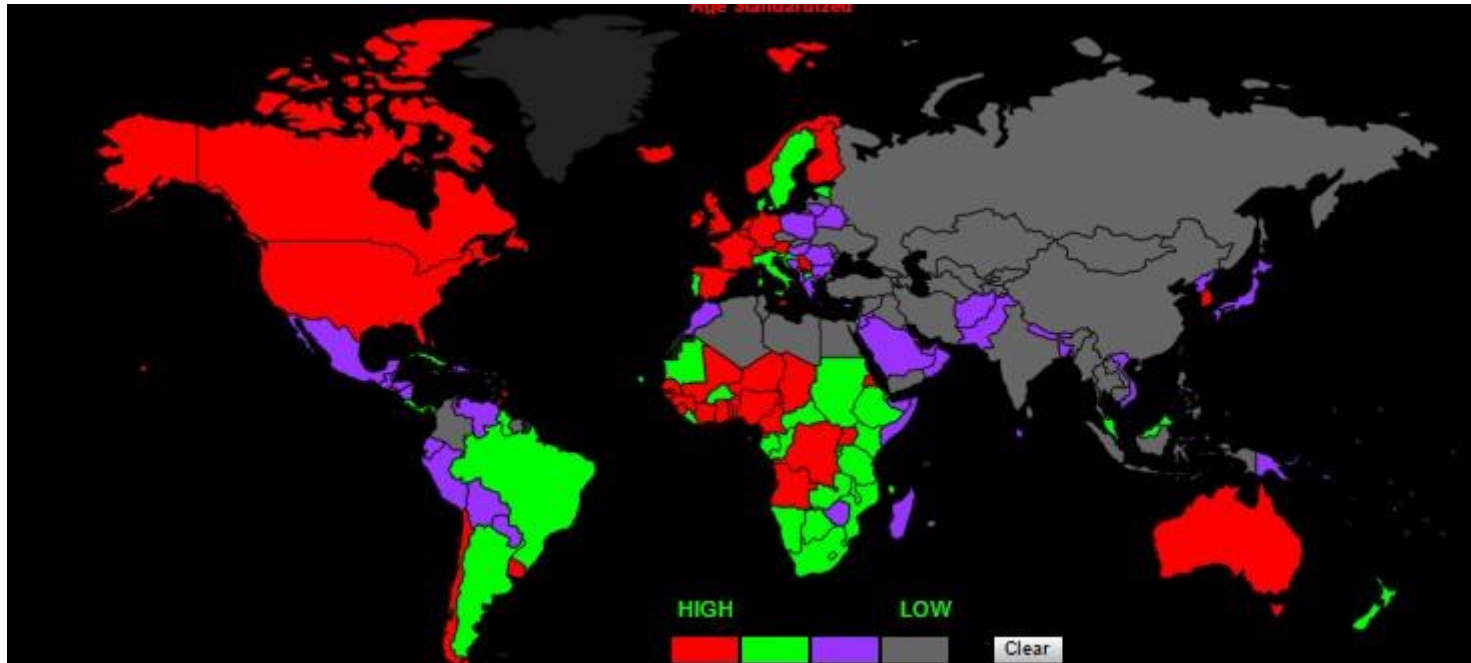




ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Επιδημιολογία νόσου Parkinson

Επιδημιολογία της νόσου του Parkinson



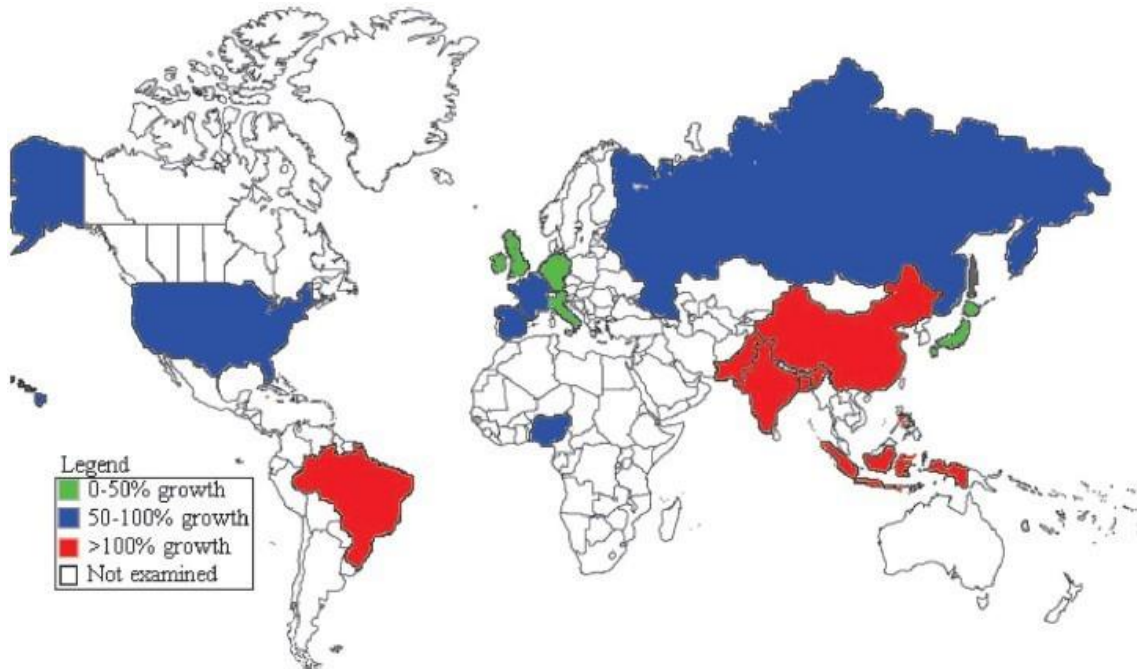
Χάρτης κατανομής θανάτων ασθενών με Parkinson

- 2η συχνότερη νευροεκφυλιστική νόσος
- μέση ηλικία (50-60 έτη)
- 2-3‰ γενικού πληθυσμού
- 1% πληθυσμού \geq 65 ετών

WHO 2011



Επιβάρυνση του πληθυσμού με νόσο του Parkinson στο μέλλον



προβλεπόμενα ποσοστά αύξησης
αριθμού των ατόμων άνω των 50 ετών
με νόσο του Parkinson από 2005-2030

οι σύγχρονες θεραπευτικές προσεγγίσεις συνεπάγονται βελτίωση του προσδόκιμου ζωής των συγκεκριμένων ασθενών

Dorsey 2007



Θεραπευτική αντιμετώπιση ηλικιωμένων με νόσο του Parkinson

- η ιδιοπαθής νόσος του Parkinson επηρεάζει τη στοματική υγεία;
- τα άτομα με νόσο του Parkinson έχουν διαφορετικές ανάγκες σχετικά με τη στοματική τους υγεία;
- απαιτούνται ειδικά προσαρμοσμένα θεραπευτικά σχήματα στα άτομα με νόσο του Parkinson;



Χαρακτηριστικά της νόσου του Parkinson

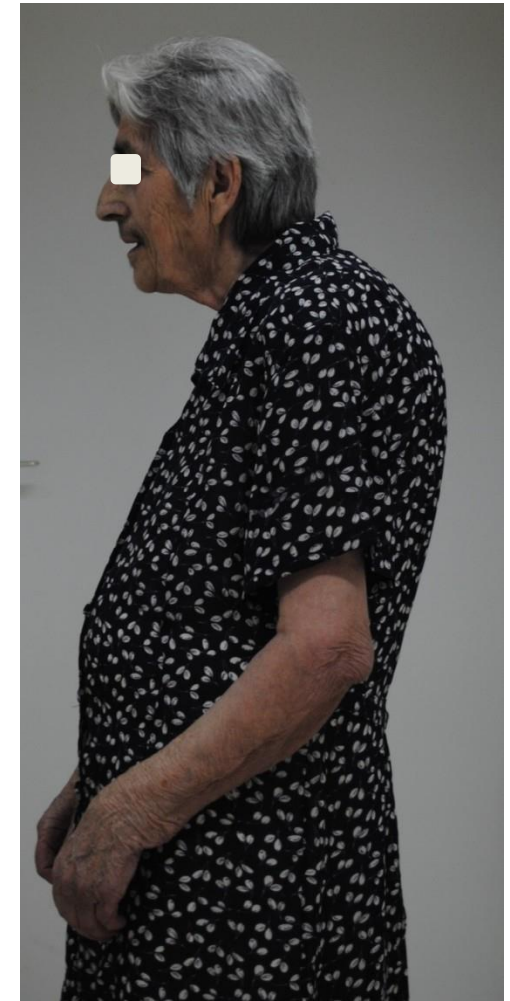
- εμπόδια (φυσικά ή συμπεριφοράς) στην αναζήτηση οδοντιατρικής θεραπείας
- επίδραση στη διαδικασία, πραγματοποίηση, επιβίωση, επιτυχία οδοντιατρικής θεραπείας



Φυσικά εμπόδια στην αναζήτηση οδοντιατρικής θεραπείας

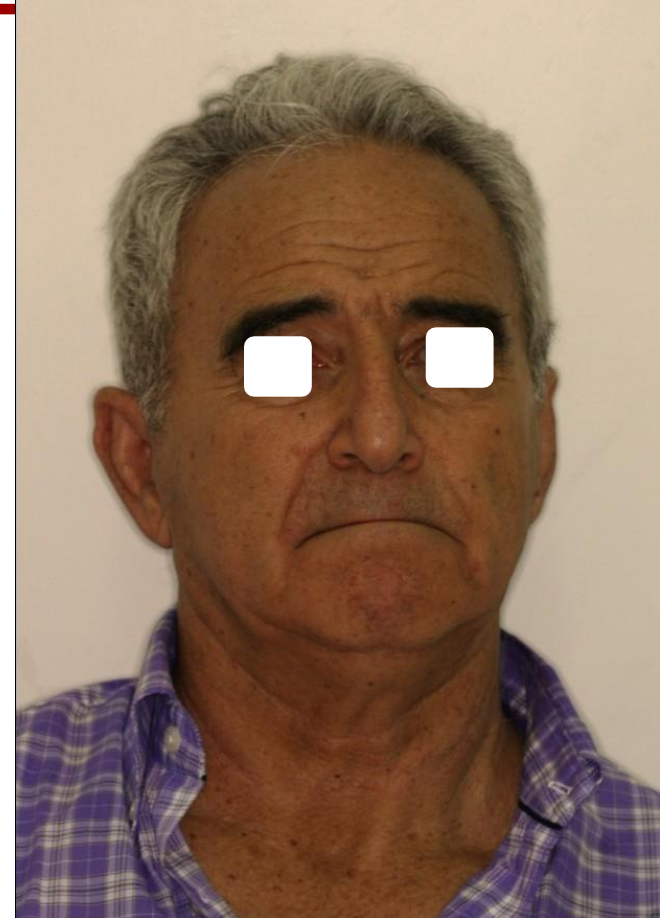


- δυσκολία στο βάδισμα
- παθολογική κυρτή στάση
- κακή ισορροπία



Αποτέλεσμα της νόσου επί των μυών του προσώπου

Ακαμψία- Δυσκαμψία

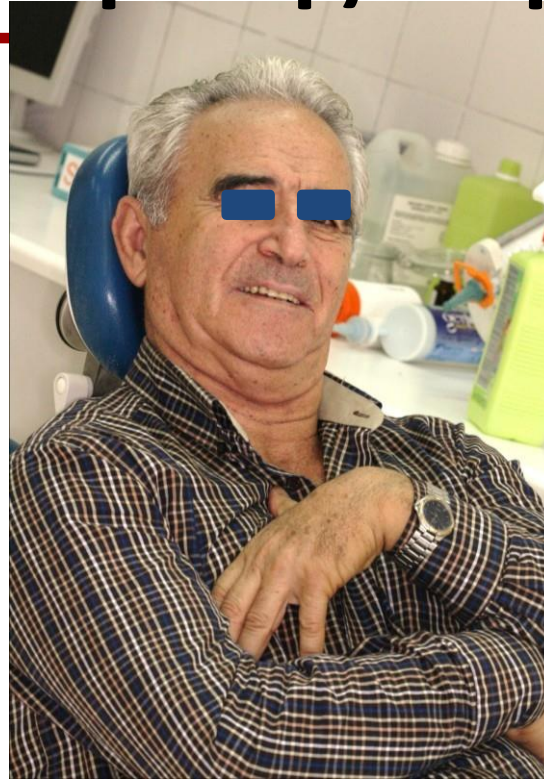


- ✓ ανέκφραστο πρόσωπο (μάσκα)
- ✓ μείωση ακούσιας κίνησης βλεφάρων

- ✓ σύγχυση στην έκφραση
- ✓ σιγανή & μονότονη ομιλία



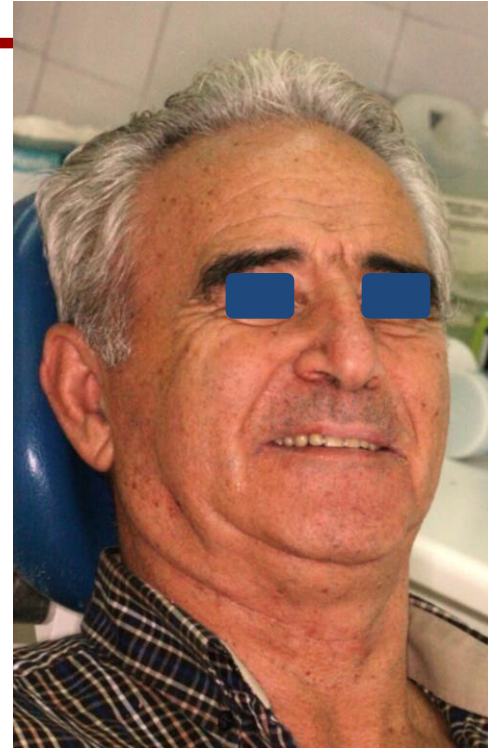
Αποτέλεσμα του τρόμου επί των μυών κεφαλής & τραχήλου



✓ αδυναμία να διατηρήσει τη θέση στην οποία τον τοποθετούμε



Αποτέλεσμα του τρόμου επί των μυών του προσώπου, κεφαλής & τραχήλου



- ✓ αδυναμία να ακολουθήσει τις οδηγίες μας σχετικά με τη στάση της κεφαλής
- ✓ διαγνωστική ή θεραπευτική φάση, ορισμένες διαδικασίες πραγματοποιούνται εξαιρετικά δύσκολα
- ✓ δυσκολία χειρισμών που απαιτούν ακρίβεια



Εμπόδια συμπεριφοράς στην πραγματοποίηση & διατήρηση οδοντιατρικής θεραπείας

✓ προβληματική επικοινωνία



1. δε μπορούν να εκφραστούν αυθόρμητα
2. είναι απρόθυμοι να μιλήσουν λόγω της ενόχλησης από τη διαταραχή της ομιλίας

ειδικός σχεδιασμός επικοινωνίας



Εμπόδια συμπεριφοράς στην πραγματοποίηση & διατήρηση οδοντιατρικής θεραπείας

✓ νοητική έκπτωση



1. ξεχνούν τα προγραμματισμένα ραντεβού
2. ξεχνούν να αναφέρουν πόνο ή άλλα προβλήματα σχετικά με τη στοματική τους υγεία

ειδικός σχεδιασμός επικοινωνίας



Εμπόδια συμπεριφοράς στην πραγματοποίηση & διατήρηση οδοντιατρικής θεραπείας

✓ κατάθλιψη

&

✓ απάθεια



1. αδιαφορία στο να φροντίζουν τον εαυτό τους και την καθημερινή υγεία των δοντιών τους
2. κίνδυνος στη διατήρηση της θεραπείας

ειδικός σχεδιασμός επικοινωνίας





ειδικός σχεδιασμός επικοινωνίας



Οδοντιατρικός Ασθενής με νόσο Parkinson

- ✓ ο λόγος της επίσκεψης
- ✓ το κύριο παράπονο
- ✓ προσδοκίες

με τα ακριβή λόγια του ασθενή

«δεν μπορώ να φάω καλά»
«η οδοντοστοιχία κουνιέται μέσα στο στόμα»
« δε μπορώ να μιλήσω καθαρά»



Αρχική εξέταση & συλλογή διαγνωστικών στοιχείων

- Ιατρικό ιστορικό
 - διάρκεια & στάδιο της νόσου
 - φαρμακευτική αγωγή
 - συμμόρφωση
 - εξειδικευμένη ιατρική παρακολούθηση
 - ρύθμιση της δόσης των φαρμάκων ανάλογα με τις απαιτήσεις της νόσου
- Οδοντιατρικό ιστορικό
 - συχνότητα των οδοντιατρικών επισκέψεων κατά το παρελθόν



Αρχική εξέταση & συλλογή διαγνωστικών στοιχείων

- Εξωστοματική εξέταση
- μέγεθος της επίδρασης της νόσου
 - στους μύες του προσώπου
 - στο συντονισμό των μυών που επηρεάζουν τον έλεγχο της κάτω γνάθου



Αρχική εξέταση & συλλογή διαγνωστικών στοιχείων

Εξωστοματική εξέταση



Χαμόγελο ασθενούς με νόσο Parkinson

- δυσφαγία
- ανεπαρκής κατάποση
- σιελόρροια
- συγχειλίτιδα
- πιθανή έλλειψη αίσθησης γύρω από στόμα



Αρχική εξέταση & συλλογή διαγνωστικών στοιχείων

Ενδοστοματική εξέταση



flycatcher tongue





ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Φάρμακα Νόσου και Επίδραση στην Οδοντιατρική Θεραπεία

Φάρμακα



- Αντιχολινεργικά φάρμακα
- Ντοπαμινεργικά φάρμακα
- Αμανταδίνη
- Λεβοντόπα



Ξηροστομία



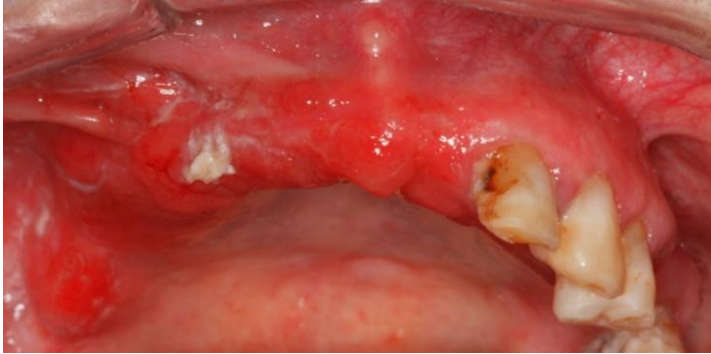
Παραδείγματα ασθενών



Γηροδοντοπροσθετική
Τμήμα Οδοντιατρικής



Παραδειγματα ασθενών



Οδοντιατρικά προβλήματα ασθενούς με νόσο Parkinson

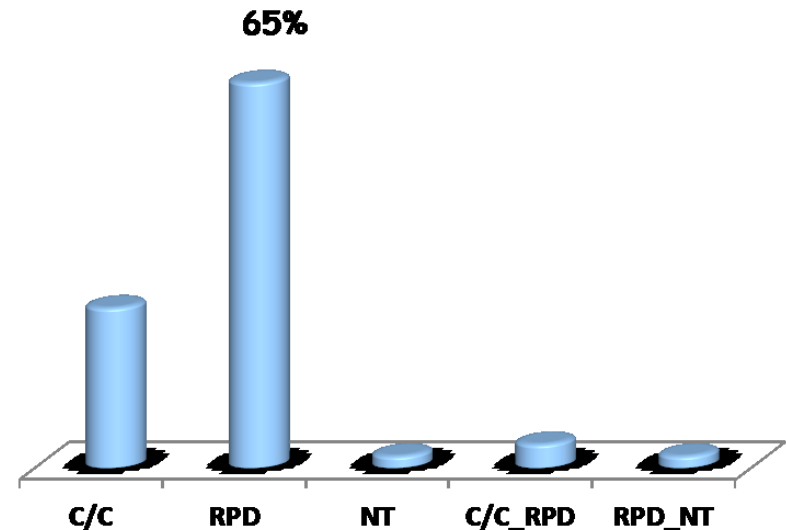
- βλεννογόνος του στόματος ξηρός
- άκαμπτοι ή μη ελεγχόμενοι προσωπικοί μύες
- προβλήματα στη διαχείριση & τη συγκράτηση Ο.Ο.
- δυσανεξία
- καυσαλγία



Κλινικά ευρήματα

	Σιελόρροια	Ξηροστομία	Πρόβλημα κατάποσης	Ναυτία	Πρόβλημα μάσησης
Κανένα πρόβλημα	76%	33%	71%	86%	61%
Μέτριο πρόβλημα	12%	49%	22%	12%	17%
Σημαντικό πρόβλημα	10%	18%	8%	2%	22%
Δε μπορεί να γίνει χειρότερα	2%	-	-	-	-

51 ασθενείς
με ιδιοπαθή νόσο του Parkinson

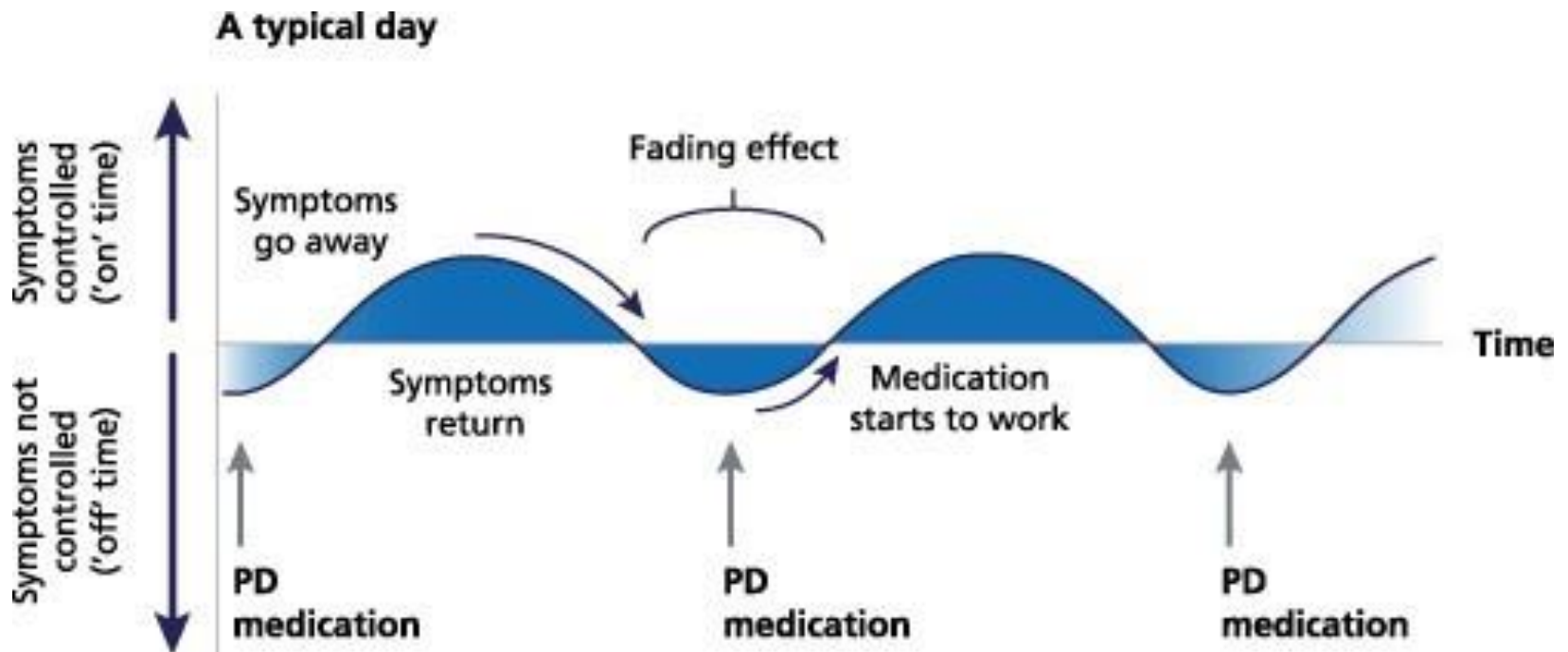


Anastassiadou V, Naka O, et al. *Balkan J Stomatology* 2002;6:95-8
Anastassiadou V, Katsarou Z, Naka O, et al. *Eur J Prosth Restor Dent* 2002;10:63-8



Διαχείριση οδοντιατρικού ασθενούς με νόσο του Parkinson

- “on-off” φαινόμενα που σχετίζονται με την ώρα λήψης του φαρμάκου



Διαχείριση οδοντιατρικού ασθενούς με νόσο του Parkinson



Γηροδοντοπροσθετική
Τμήμα Οδοντιατρικής



Θεραπευτική προσέγγιση- σχεδιασμός θεραπείας

- τακτική επιθετική προληπτική θεραπεία
- διατήρηση της φυσικής οδοντοστοιχίας
- έγκαιρη παρέμβαση
- εφαρμογή απλής οδοντιατρικής θεραπείας
- διατήρηση κατάλληλης φροντίδας στόματος
- διατήρηση κατάλληλης φροντίδας προσθέσεων



Πρόληψη



- για την παρεμπόδιση της εξέλιξης της νόσου
- για τον περιορισμό των συνεπειών της ασθένειας στη λειτουργία του ασθενούς
- για την παρεμπόδιση υποτροπής της νόσου



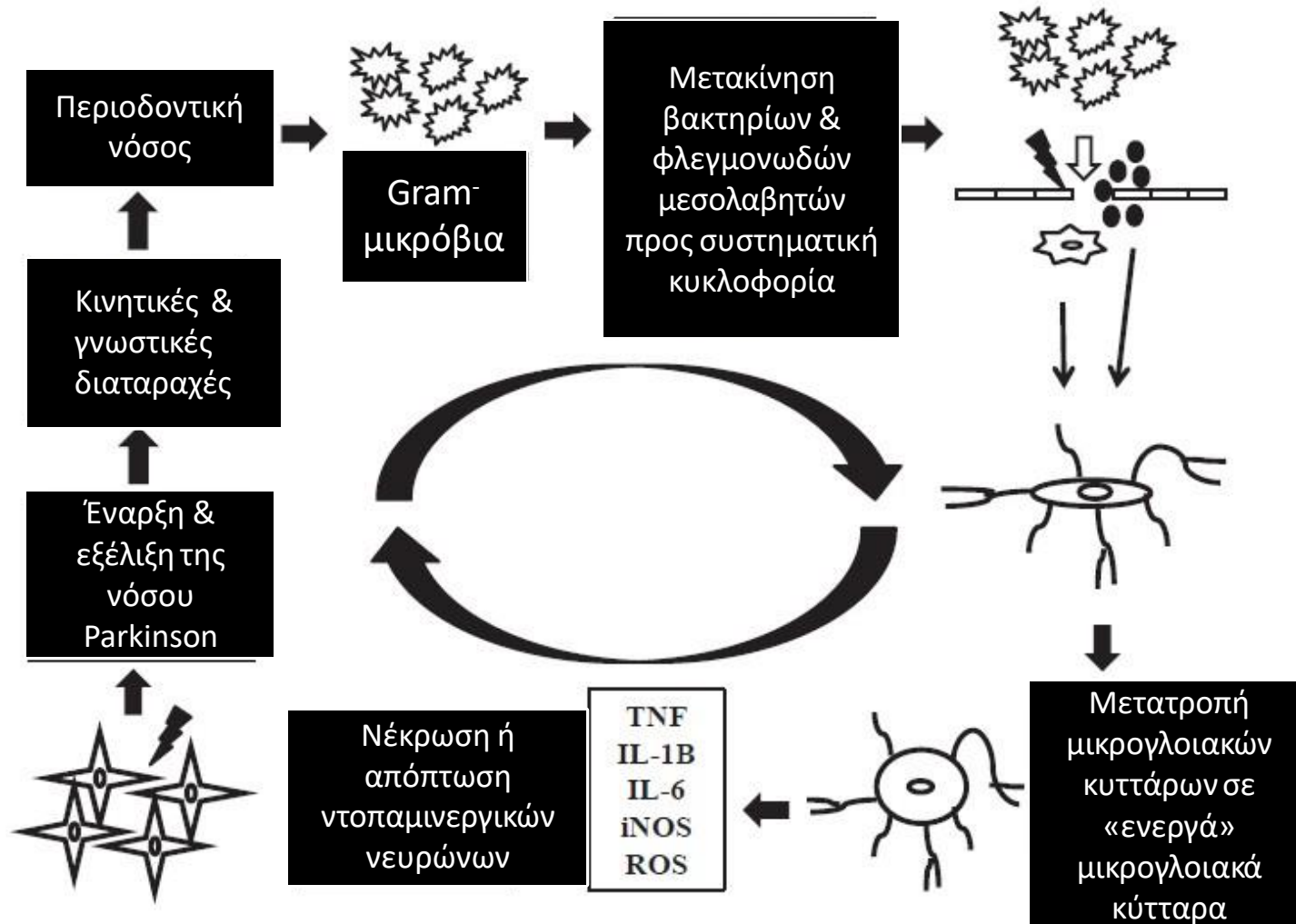
Εξασφάλιση υγείας



- έγκαιρη παρέμβαση
- διατήρηση των φυσικών δοντιών & συγκλεισιακών μονάδων
- τεχνικές ελάχιστης παρέμβασης



Περιοδοντική νόσος & νόσος του Parkinson



Kaur 2015

Απόφαση για προσθετική αποκατάσταση



- ικανοποιητική μασητική ικανότητα με > 20 δόντια καλά κατανεμημένα δόντια
- ικανοποιητική μασητική ικανότητα με ≥ 6 συγκλεισιακές μονάδες σε φυσικά δόντια
- Μ.Ο. εάν ο ασθενής ≤ 3 οπίσθιες συγκλεισιακές μονάδες & αισθητικά προβλήματα

1 συγκλεισιακή μονάδα: 1 ζευγάρι προγομφίων σε σύγκλειση/ 1 ζευγάρι γομφίων είναι 2 μονάδες

O. Naka, A. Anastassiadou, A. Pissiotis. Association between functional tooth units and chewing ability in older adults: a systematic review. *Gerodontology* 2014; 31:166-77



Εκτεταμένες ακίνητες αποκαταστάσεις

προσεκτικός σχεδιασμός



- εξέλιξη της νόσου
- δυνατότητα διατήρησης υγιούς στοματικής κατάστασης σε βάθος χρόνου



Μερικές οδοντοστοιχίες

απλή σχεδίαση & κατασκευή

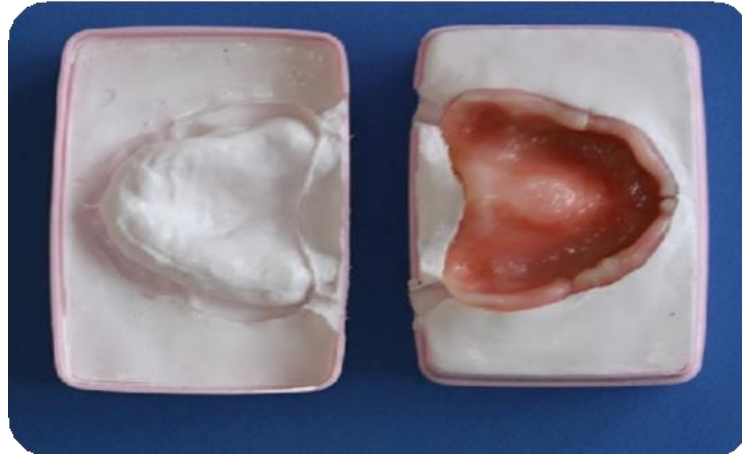


- αρχές εμβιομηχανικής
 - στήριξη
 - συγκράτηση
 - αντιστήριξη
 - οριζόντια σταθερότητα
- αρχές υγιεινής
 - ελάχιστη κάλυψη δοντιών
- & πρόληψης
 - ελάχιστη κάλυψη περιοδοντικών ιστών
 - ελαχιστοποίηση των στοιχείων της Μ.Ο.

Τακτικοί επανέλεγχοι



Ολικές οδοντοστοιχίες



Τακτικοί
επανέλεγχοι



Ασθενείς με νόσο Parkinson

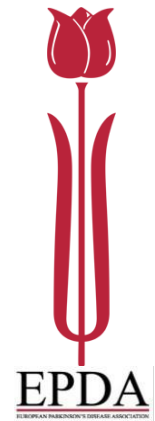


κινητικά προβλήματα

προβλήματα συμπεριφοράς

ψυχογενετικά προβλήματα





Σημείωμα Αναφοράς

- Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Όνομα μέλους ή μελών ΔΕΠ. Όνομα μέλους ή μελών ΔΕΠ. «Τίτλος Μαθήματος. Τίτλος ενότητας». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: opencourses.auth.gr.



Σημείωμα Αδειοδότησης

- Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

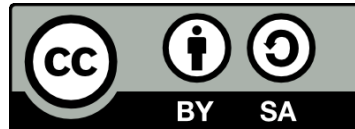


- Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.
- [1] <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>



Σημείωμα Αδειοδότησης

- Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».



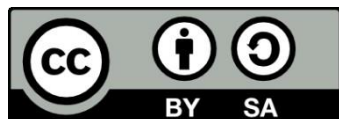
- Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.
- [1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>





Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Διονυσία Δημητράκη
Θεσσαλονίκη, 9/2015



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ



ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα